

Summary in Polish

W ostatnich latach wzrastało zainteresowanie nad badaniami związanymi z historią przestępczości wśród kobiet, zwłaszcza dzieciobójstwem. Przestępstwo to, rozumiane jako praktyka zabijania niechcianych dzieci zarówno przez kobiety, jak i mężczyzn ma długą historię. Badania historyczne sugerują, że zjawisko to było szczególnie charakterystyczne dla okresu prehistorii, starożytności, średniowiecza oraz wczesnej nowożytności. Należy wspomnieć, że mimo iż dzieciobójstwo było od samego początku potępiane przez religię chrześcijańską, jest częścią historii chrześcijańskich narodów. Zbrodnia dzieciobójstwa od zawsze budziła wiele skrajnych emocji, dyskusji i kontrowersji. Tak jest do dziś. Niniejsza rozprawa doktorska koncentruje się na problemie dzieciobójstwa w wiktoriańskim Londynie w latach 1834 – 1901. Epoka wiktoriańska była czasem rozwoju przemysłowego oraz związanym z nim zmian społecznymi. Pod koniec XVIII w. angielski wielebny Thomas Robert Malthus opublikował pracę, w której przedstawił ideę maltuzjanizmu, w której dowodził on, że wzrost populacji powinien być ograniczony, głównie przez regulacje dotyczące wstępowania w związek małżeński. Innym znaczącym wydarzeniem tej epoki była rewolucja przemysłowa, która całkowicie zmieniła dotychczasowy świat. Narodziny kapitalizmu, nierozdzielnie związane z rewolucją, doprowadziło do powstania nowej klasy społecznej – klasy robotniczej. Ponadto, epoka wiktoriańska to również okres, kiedy prawa kobiet były znacznie ograniczone. Kobiety były postrzegane jak te, które należały do „sfery domowej”, a ich głównym obowiązkiem było utrzymywanie domu w czystości, gotowanie i wychowywanie dzieci. Należy podkreślić, że kobiety z wyższych sfer mogły sobie pozwolić na zatrudnienie służących do pomocy. Jednakże, kobiety z klasy robotniczej nie miały takiego luksusu. Zazwyczaj musiały pracować, wychowywać dzieci i wykonywać obowiązki domowe. Między innymi te czynniki przyczyniały się do tego, że niektóre kobiety decydowały się na dzieciobójstwo. W świecie gdzie zbyt wiele dzieci było widzianych jako ciężar, a niezamężne matki musiały się mierzyć z wykluczeniem społecznym, zabójstwo dziecka było widziane jako szansa na mniej problematyczną przyszłość.

Niniejsze badania opierają się przede wszystkim na analizie Old Bailey's Proceedings oraz artykułów prasowych. Głównym celem badań jest przedstawienie problemu dzieciobójstwa oraz ich typów. Rozprawa koncentruje się także na opracowaniu profilu sprawców tego przestępstwa. W przeciwieństwie do wcześniejszych badań na ten temat praca ta skupia się nie tylko na niezamężnych kobietach, ale także na mężatkach i mężczyznach,

którzy dopuścili się tej zbrodni. Ponadto, w pracy tej dokonano także analizy werdyktów i wyroków, które zostały ogłoszone w Old Bailey. Analiza ta daje odpowiedź na pytanie, czy sądy były rzeczywiście łagodne wobec dzieciobójców oraz co wpływało na takie decyzje. Badania obejmują także analizę udziału lekarzy w procesie i wpływ ich zeznań na ostateczny wyrok. Praca ta podejmuje również próbę wyjaśnienia roli „szaleństwa połogowego” i jego wpływu na wyroki sądowe. Rozprawa odnosi się również do kwestii społecznych okresu wiktoriańskiego, które również przyczyniły się do popełniania tej zbrodni.

Badania podchodzą do problemu dzieciobójstwa z perspektywy historii społecznej i opierają się na źródłach generowanych przez system sądownictwa karnego, takich jak sprawozdania z Old Bailey, akty oskarżenia i zeznania. Wykorzystując metody historyczne, takie jak krytyka źródeł, analizowano sprawozdania sądowe i artykuły prasowe oraz rozważano zasadność zawartych w nich informacji. Ponadto do analizy źródeł wykorzystano również metody jakościowe i ilościowe. Inną metodą, którą zastosowano podczas badania zjawiska dzieciobójstwa, było studium przypadku, które pomogło zilustrować różne aspekty tego przestępstwa.

Analiza zebranych danych pokazuje, że wbrew powszechnym przekonaniom, nie tylko niezamężne kobiety były sądzone za dzieciobójstwo. Badania pokazują, że dzieciobójców w wiktoriańskim Londynie można podzielić na cztery grupy: kobiety samotne, wdowy, mężatki oraz mężczyźni. Kobiety zamężne i mężczyźni stanowili mniejszość oskarżonych, jednak ich motywy, metody zabójstwa czy stan psychiczny znacznie różniły się od tych charakterystycznych dla kobiet niezamężnych. Należy także podkreślić, że badanie częstotliwości wykroków skazujących i ich surowości pokazuje, że większość oskarżonych została uznana za niewinnych lub skazana na łagodne kary. Było ku temu wiele powodów, między innymi, braki w medycynie sądowej lub fakt, że za dzieciobójstwo karano śmiercią – co uważano za zbyt surowe. Co więcej, analiza danych pokazuje, że większość osób, które popełniły to przestępstwo, była samotna i nie miała wsparcia rodziny lub przyjaciół. Było to spowodowane tym, że większość z nich opuściła swoje domy rodzinne, aby znaleźć pracę w Londynie. Zdarzały się również wyjątki, a matki, ojcowie lub mężowie oskarżonych brali udział albo w samej zbrodni, albo w ukrywaniu ciał.

Należy również podkreślić, że badania koncentrowały się nie tylko na dzieciobójstwie popełnianym przez matki i ojców, ale też na zjawisku znanym jako „baby farming”. Analiza tego zjawiska pokazuje, że dobro niemowląt i samotnych matek było poważnym problemem społecznym, który był zwykle ignorowany zarówno przez władze państwowe, jak i londyńskie.

Przeprowadzone badania pokazują także, że prasa była zainteresowana zarówno społecznym problemem, jakim było dzieciobójstwo, jak i relacjonowaniem sprawozdań z procesów, które miały miejsce w Old Bailey. Nie można w pełni ustalić, dlaczego niektórym oskarżonym poświęcano więcej uwagi niż innym. Czasami jedna artykuły prasowe zawierały szczegóły, które zostały celowe pominięte w sprawozdaniach z sesji sądowych. Dziennikarze opisywali zachowanie oskarżonych podczas procesu oraz ich wygląd, a pod koniec wieku coraz częściej zamieszczano szkice przedstawiające oskarżonych. Należy także zauważyć, że sposób, w jaki oskarżeni byli przedstawiani przez prasę, wpływał na opinię publiczną, która odczuwała wobec nich litość lub silną niechęć.

W rozprawie przeanalizowano złożone zjawisko dzieciobójstwa w wiktoriańskim Londynie. Badania zostały oparte na znaczącej liczbie źródeł i wykazały, że dzieciobójcy nie stanowili jednorodnej grupy, a rodzaje tego przestępstwa, metody, a nawet wyroki i kary różniły się i zależały od wielu czynników, które zostały opisane w dysertacji.